

gazdagon tenyésztet. (Az *Amarantus crispus*-t jelenleg a növénykertben nem tenyésztik.) Valószínűleg a debreczeni növénykertből terjedhetett Hajduszoboszló környékére és talán Debreczen közelében még másutt is fel lesz található.

Az *Amarantus crispus* különben az európai botanikus kertekben egyebütt is gyakran terjedt el. Így legrégebb középeurópai előfordulása: a Hannover melletti Münden növénykertje, 1873. (L. REGEL's Gartenflora XXV.). A növény elterjedését nagyon elősegíti rendkívüli szaporasága. DURIEU de MAISONNEUVE észlelése szerint a bordeauxi növénykertben egy évben minden művelés nélkül három nemzedéket hozott. (A. u. GR. Synopsis V. Bd. p. 343).

Amint DR. DEGEN ÁRPÁD értesít, 1915-ben Budapestről a növény kipusztult, mert termőhelyét a vasúti sínek elhelyezése miatt megbolygatták.

* * *

Verfasser berichtet, dass er die im Titel erwähnte Pflanze im August 1915 im botanischen Garten des Kollegiums von Debreczen als Garten-Unkraut in grosser Masse auffand. Auch im Gebiete der Stadt Hajduszoboszló (20 km. weit von Debreczen) fand Verf. die Pflanze in einigen Exemplaren, wohin sie sich wahrscheinlich aus Debreczen verbreitet hat.

Nach der Mitteilung DR. ÁRPÁD V. DEGEN's ist die Pflanze aus Budapest (v. M. B. L. 1912, XI. p. 238) infolge Störung seines Standortes verschwunden.

Megjegyzések az *Amarantus crispus* (Lesp. et Thév.)

N. Terrac. magyarországi előfordulásához.

Bemerkungen über das Vorkommen von *Amarantus crispus* (Lesp. et Thév.) N. Terrac in Ungarn.

Irta: } Zsák Zoltán (Budapest).
Von: }

Első ízben DR. DEGEN ÁRPÁD és DR. LENGYEL GÉZA találták meg hazánkban (1912 június hó végén a Kispest határában fekvő «CsÉRY-telep» szeméttvasútja mentén) ezt a THELLUNG szerint dél-amerikai (Argentína) származású gyomnövényt. «Arról — írja DR. DEGEN — vajjon nálunk meg fog-e honosodni, el fog-e terjedni, nem nyilatkozhatom. A legtöbb gyomnövénynek első megtelepedésekor még nem tudjuk, fog-e alkalmazkodni országunk viszonyaihoz.»¹

Ha nézzük ennek a növénynek a «CsÉRY-telep»-en való életét, úgy azt látjuk, hogy az 1912-re következő két évben — saját

¹ Magy. Bot. Lap. XI. köt. (Band) 1912, pag. 238—241.

megfigyeléseim szerint is — szépen elszaporodott a szeméttvasút keleti sínpára mentén, sőt DR. DEGEN megtalálta az *Amarantus deflexus* L.-vel való hybridjét is (\times *A. Thevénaei* v. DEGEN und THELLUNG).² Azonban 1914-nek őszén, a szeméttvasútnak éppen az *A. crispus* által is belepett részét alaposan megtisztították a gyomoktól, mely ténykedésnek hatása annyira mutatkozott a következő, tehát a most folyó évben, hogy — miként DR. DEGEN ARFÁD úr szíves közlése alapján jelezhetem — a legszorgosabb kutatással sem sikerült bár csak egy szál *A. crispus*-t is találni. Hisszük azonban, hogy a jövő év már valóra váltja abbeli reményünket, hogy a tisztogatás csak időlegesen akasztotta meg növényünknek első lelőhelyén való térfoglalását.

Budapest környékén egyebüttl még nem észlelték, de igenis megtalálták több helyen az országban és pedig első lelőhelyétől ÉK- és K-i irányban. BUDAI JÓZSEF³ Diósgyőr-vasgyár, Mezőkeresztes és Sajólad utcaírói közli; az első két helyen bőven található; DR. RAPAICS RALMUND⁴ — a debreczeni Gazdasági Akadémia növénytani tanszéke herbáriumának tanusága szerint — Debreczen környékén Pallag pusztán úton, épület mellett, a Nagyhortobágyon a zámí romoknál és a Hortobágy hidjánál útmelléken gyűjtötte; előfordulására nézve a következőket írja hozzám: «a szoban forgó növény az egész Hortobágyon (Debreczen város határára vonatkozólag!) 1914 óta nagyon gyakori útmelléken, udvarokon és romok körül, melyek tudvalevőleg a Hortobágyon bőven vannak. A köhíd és a csárda környékén, ahol a híres hortobágyi vásárokat tartják, ezerszámra láttam. Érdekes, hogy 1912- és 1913-ban még nem láttam ezt a gyomot a Hortobágyon». Végül magam a két legutóbbi évben, 1914 és 1915 őszén Nyiregyházán, a LUTHER-terén kőfal tövében és a kövezet rései közt igen szép buja, érett természetes példányokban figyeltem meg és szedtem is. Sajnos, időm nem engedte, hogy kissé utána járjak növényünknek a város különböző pontjain s esetleg környékén is; pedig érdekes volna annak megállapítása is, hogy egy-egy város, vagy helység nevéhez fűződő előfordulása ott helyben elszigetelt jelenség-e csupán, avagy nagyobb, általánosabb jellegű-e a fellépése?

Mint az itt összefoglalt adatokból megállapítható, hazai előfordulása ez idő szerint két, egymástól kiillónálló foltra szorítkozik; az egyik Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegyének északi része, a másikat pedig az egymással kölesönösen határos Borsod-, Szabolcs- és Hajdu-vármegyék alkotják. Az egy-egy helyen egymásután következő években való fellépése, bőséges magérlelése, sőt más fajjal való kereszteződése is, mind amelletl bizonyítanak,

² ASCHERSON—GRAEBNER: Synopsis d. Mitteleurop. Flora, Band V. (1914), pag. 346.

³ Magy. Bot. Lap. XII. köt. (Band) 1913, pag. 319.

⁴ Adatainak közölhetéseért fogadja itt is köszönetemet.

hogy igenis alkalmazkodik országunk viszonyaihoz s hogy ilyenformán meghonosodása, elterjedése biztosítottnak tekinthető. Erre vall termőhelyei számának szaporodása is.

*
*
*

^ Berichtet über die Entdeckung dieser in Ungarn neu eingewanderten Pflanze bei Debreczen, auf der Puszta Nagy-Hortobágy, wo sie seit 1914 von Prof. R. V. RAPAICS bemerkt wurde, ferner in Nyiregyháza (zwischen Pflastersteinen des Lutherplatzes), wo sie der Verf. im Herbst 1914 entdeckt hat.

Apró közlemények. — Kleine Mitteilungen.

Carex clavaeformis Hoppe

irodalmi adatok szerint csak a «VERES AGYAG (Roter Lehm, Czerwona Glinka)» nevű helyen nő a Magas-Tátrában (v. ö. SAGORSKI U. SCHNEIDER II.: 517; KOTULA művében nem említi). E szép sást 1915. VII/23.-án a «Cyperaceae, Juncaceae, Typhaceae, etc. Hung. exsiccatae» részére 120 példányban kellett begyűjtenem, amely példányok között néhány olyan példány is akadt, amelyeket mint «*cladostachya*» s mint «fo. *basigyna*»-t különböztetnek meg, amely jelenség e fajnál — DR. DEGEN szíves sorai szerint — nem is ritka.

E sást azonban megkaptam a «STIERBERG (Bujaczy Wierch)» más pontján is, amely helyeken gyűjtött anyagot DR. DEGEN revidéált.

A *Carex clavaeformis* elter-

wächst nach den Literatur-Angaben in der Hohen-Tátra nur am ROTEN LEHM (Czerwona Glinka) [cf. SAGORSKI U. SCHNEIDER II.: 617; in KOTULA's Werk nicht erwähnt]. Diese schöne Pflanze sammelte ich im J. 1915 am 23-ten Juli für das Exsiccatenwerk: Cyperaceae, Juncaceae, Typhaceae, etc. Hung. exsiccatae» in 120 Exemplaren ein. Unter den gesammelten Exemplaren fanden sich einige mit solchen Merkmalen, nach welchen sie als «*cladostachya*» und «fo. *basigyna*» unterscheidbar sind, was — nach den gef. Zeilen des Herrn DR. DEGEN — bei dieser Art nicht selten vorkommt.

Diese Segge habe ich aber auch an anderen Stellen des Stierberges (Bujaczy Wierch) gefunden, und zwar sandte ich von den unten folgenden Standorten Exemplare zur Revision dem Herrn DR. DEGEN.

Die Verbreitung von *Carex*

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1915

Band/Volume: [14](#)

Autor(en)/Author(s): Zsak Zoltan

Artikel/Article: [Megjegyzések az *Amarantus crispus* \(Lesp. et Thév.\) N. Terrac. magyarországi előfordulásához. Bemerkungen über das Vorkommen von *Amarantus crispus* \(Lesp. et Thév.\) N. Terrac in Ungarn. 278-280](#)